

igitur do-
na impioru.
ossa.

similia diceret. Deinde dicitur. In domum suam;
vt nihil amplius eo die contra Iesum intentarent.
Glossa moraliter exponit: Reuersi sunt in domum
suam, idest in malitiam suam, nam malitia pro-
pria iniquorum domus.

QVÆSTIO XVII.

Ostenditur quàm falsum fuerit Phariseo-
rum axioma: A Galilæa Propheta
non surgit.

158.

ALDE insipiens, & stulta extitit Phari-
sæorum responsio, Iesum scilicet non esse
audiendum vt Prophetam, quia à Galilæa Pro-
pheta non surgit. Et primò esto ex abundantia
axioma concedamus, adhuc nihil conficiebat
aduersus Iesum, nam licet conuersatione, ac edu-
catione esset Galilæus, tamen natiuitate erat
Bethlehemitis in Bethlehem Iudæ natus, quod
facile Pharisæi scire poterant, si uellent ueritatem
inuestigare.

159.

Secundò. Illud axioma Phariseorum omnino
falsum erat. Debora enim Prophetissa fuit Gali-
lææ nata ex tribu Nephthali, vel Zabulon. Iud.4.
n.5. & 6. Sic & Anna Prophetissa fuit à Galilæa,
erat enim ex tribu Aser. Luc.2.num.36. Hæ enim
tribus in Galilæa inhabitabant. Sic & Nahum
propheta fuit Elusæus, idest natus in Eluse Galilææ
uico, vt tradit D. Hieronymus in proemio
Nahum. Sicque cum Galilæa esset magna pars
regni Israel, uicina regioni Samaritæ, in qua sita
erat regni Metropolis, in eo autem regno multi
fuerunt Prophetæ tempore Parentis Eliæ, vt
Abdias dispensator domus Achab, cum Iesabel
interficeret prophetas Domini, absconderit cen-
tum prophetas in speluncis 3. Reg.18. num.4.
Quomodo credi potest nullum ex eis natiuitate
Galilæum fuisse?

160.

Tertiò. Manus Domini non est alligata; valdè
insipiens est dicere, vsque ad id tempus non sur-
rexit Propheta ex Galilæa, ergo etiam nec ex tali
loco potest nasci; quis non uidet, quam hoc tem-
erarium sit: Eodèmq; pacto obitici poterat Eliæ
Thesbitæ: ex Thesbi hucusque non surrexit
propheta; ergo Elias natus in Thesbi non est
propheta.

161.

Quartò. Solet Deus aliquando uilia, & obiecta
loca magnis uiris sublimare, & extollere, ac pro-
inde quamuis Galilæa esset valdè humilis, & in-
decora, inde non poterat fieri argumentum, quod
Deus aliquando ex ea magnos uiros non sibi eli-
geret. Acriter pessimam Bethsaidam exprobat
Dominus. Matth.11. num.21. *Va tibi Bethsaida,*
ua tibi Bethsaida. &c. Et tamen ex illa quinque
suos Apostolos elegit: Petrum, & Andream,
Ioannem, & Iacobum, ac Philippum, vt patet
Ioan.1.num.44. *Erat autem Philippus à Bethsaida,*
ciuitate Andree, & Philippi. Matth.4. num.21.
Cur ex tam abiecta, ac pessima urbe, tam præcla-
ros sibi coaptauit discipulos, nisi vt aperte decla-
raretur, fieri posse, vt ex uili, & mala etiam
ciuitate optimi ciues nascerentur? Præclare
D. Chrysostomus homil.38. in Matth. agens de
iniquis Bethsaidæ ciuibus. *Vt, ait, uideas, non*
natura illos tales fuisse; nomen illius urbis posuit
(brius); unde quinque emicuerunt Apostoli. Nam
Philippus, & duo illa paria, que Apostolatus

Marth.11.

Deus loca
uilla magnis
uiris extollit.

Ioan.1.

Marth.4.

Chryl.

uerticem tenuerunt, inde fuisse dicuntur. Vide tom.1.
lib.3. cap.6. quæst. 10.

CAPVT XV.

Mulier adultera.

Ioannis 8. n. 1. Iesus autem perrexit in
montem Oliueti.

Num. 2. Et diluculo iterum uenit in
templum, & omnis popu-
lus uenit ad eum, & fe-
dens docebat eos.

VERSIONES.

Vat. Pagn. n. 1. In montem Oliuarum.
Græcus n. 2. Valde mane adfuit in tem-
plo.
Arias. Accessit in templum.

EXPOSITIO I.

ISTORIA hæc mulieris adulteræ,
nequæ à Chrysostom. neque Theo-
phylacto exponitur, qui ait, quod
in exactioribus exemplaribus aut
non inuenitur, aut obelo confossa
est. Tam en tempore D. Hieronymi, vt ipse testatur
lib.2. contra Pelag. in multis græcis, & latinis
codicibus extabat, eamque recipiunt D. Ambro-
sius Epistola 76. & lib.3. de Spiritu sancto cap. 2.
& aliis locis. D. Augustinus tractat. 33. in Ioan.
D. Athanasius in Synopsi, Ammonius in Harmo-
nia cap. 12. D. Greg. lib. 1. Moral. cap. 5. D. Prosper
de Promissionibus part. 2. cap. 22. & hoc loco Se-
dulius, Glossa, D. Thomas, D. Bonauentura,
& alij communiter. Et res est hodie certa sine
villa controuersia, nam hæc historia habetur in
nostra Biblia uulgata approbata à Sacro Concilio
Tridentino.

Iesus autem. Tota die octaua, & uiltima festi
Tabernaculorum docuit Iesum Ierosolymis in tem-
plo, vt patet ex superiori cap. 7. Ioan. Instante
nocte ad splendidam cœnam Pontifices, ac Phari-
sæi ad ædes suas se receperunt, cum autem ob
principum metum nullus Iesum inuideret, Ipse
perrexit in Montem Oliueti; vt ibi per noctem ora-
ret. Glossa ordinaria, D. Thomas, D. Bonauent.
Hugo, Caietan. D. Anton. Vlyssippon. in sabbato
ante Dominic. 4. Quadrag. existimant petiuisse
Marthæ domum, quæ in Bethania erat. Bethania
autem ad radicem orientalem Montis Oliueti sita
erat; ac proinde cum Euangelista dicat, *perrexit*
in Montem Oliueti, idest in Bethaniam, quæ
constituta erat in Monte Oliueti; tamen quamuis
Christus aliquando excurreret ad proximam Beth-
thaniam, cœnæ causa. Matth. 26. num. 6. Ioan. 12.
num. 2. tamen in præsentem, sicut & frequenter te-
nendum, quod in Monte Oliueti noctes agebat,
hoc simpliciter indicant uerba Euangelistæ. Et
Luc. 21. num. 37. dicitur. *Erat autem diebus doens*
in templo: noctibus uero exiens morabatur in Monte
Oliueti. Hanc eius consuetudinem sciens Iudas,
hunc locum explorauit, vt eum proderet Iudæis.
Ioan. 18.

I.
Chryl.
Theoph.

Hieron.
Ambros.

August.
Athanas.
Ammon.
Gregor.
Prosper.
Sedul.
Glossa.
D. Thom.
Bonauent.

2.

Glossa.
D. Thom.
Bonauent.
Hugo.
Caietan.
Anton. Vlyf.

Marth. 26.
Ioan. 12.

Luc. 21.

Cyrillus.

Ioan. 18. num. 2. Hunc montem, seu hortum oli-
uarum, tanquam nocturnum hospitium, seu ora-
torium elegit Diuinus Magister, & sibi designa-
uit sex mensibus ante mortem, vt ibi pernoctans
oraret. D. Cyrill. lib. 5. in Ioan. cap. 14. ponderans,
cur potius Christus in hoc monte orauerit, quàm
in alio, ait: *Mons uero Oliueti, & altitudinem, &*
copiam diuine significat misericordie per filij Dei
*in carne aduentum nobis affluenter ostense. Olei nomi-
ne in Scripturis Dei misericordia sepius exprimitur.*
Quod multis prosequitur. Cum Dominus esset in
Monte Oliueti, cibus ei, vel à Martha ex uicina
Bethania submissus erat, vel à discipulis Ierosoly-
mæ coemptus.

3.

Et diluculo. Id est summo mane diei subsequen-
tis ad festum Tabernaculorum. *Iterum uenit.* Ho-
minum salutem ardentem sitiens, colligationes
Phariseorum contra se nil curans. *Uenit in tem-
plum.* Hugo: Quia ibi, ait: Multitudo congre-
gatur, & quia ibi erat locus docendi: & vt pa-
lam se Pharisæis ostenderet, quasi ipso facto de
pertinacia eos argueret, eo quod ei insidiabantur.
Et omnis populus uenit ad eum. Notatur & audito-
rum diligentia. Maxime enim omnes Christi do-
ctrina, ac uerborum efficacia commouebantur.
Omnis populus manebat, id est summo mane ibat
ad eum id templum audire eum, Luc. 21. num. 37. Et
sedens docebat eos. In die magno festiuitatis stabat,
ac clamabat, supra Ioan. 7. num. 37. In præsentem se-
dens docet, quando enim aliquid uehementi, ac
alta uoce dicendum erat, stabat, vt inter nos
frequenter fieri solet. Rupertus lib. 8. in Ioann.
De præterito, inquit, *stabat Iesus, an Euangelista,*
*& clamabat, nunc autem sedens docebat, quia uide-
licet sic futurum erat, ut prius stans in passione ago-
nizans clamaret, & postmodum gloriam suam in-
gressus, atque ad dexteram Patris residens misso Spi-
ritu ueritatis doceret nos omnem ueritatem.*

Hugo.

Luc. 21.

Ioan. 7.

Rupert.

Ioan. 8. n. 3. Adducunt autem Scribæ,
& Pharisæi mulierem in
adulterio deprehensam,
& statuerunt eam in me-
dio.

Num. 4. Et dixerunt ei: Magister,
hæc mulier modò depre-
hensa est in adulterio.

VERSIONES.

Græcus n. 3. Adducunt ad eum.
Arias n. 4. Hanc inuenimus in ipso
furto adulterantem.
Pagn. Caiet. Deprehensa est in ipso fa-
cto cum adulteraretur.
Vatabl. Deprehensa est in ipso fa-
cinore adulterium com-
mittens.
Euthymius. Hanc inuenimus actu
adulterium perpetrante.

EXPOSITIO II.

ADDUCUNT autem. Ad eum
legit Græcus. Cum Christus præ-
dicaret, & populum doceret. Scribæ,
qui legis doctrinam, & Pharisæi,
qui legis, ac religionis obseruan-
tiam profitebantur: & isti inter se ad malum, vt

decipiant, & tentent, facile coadunantur. Ve-
niuntque cum multa turba; quæ simul uenerat,
vt uideret, & audiret; semper enim populus no-
uitatis audis est. *Mulierem in adulterio deprehen-
sam.* Adducunt eam multo cum gaudio. Ericus
in humiliatio: *Cum inuenissent, ait, mulierem*
in adulterio, exultant. Mali gubernatores, mali
principes in subditorum delictis, ac pœnis lætitiæ
causas inueniunt. *Statuerunt eam in medio.* Ita vt
mulier ab omnibus uideretur, & sententia IESVS
ab omnibus audiretur. Hugo, vt Christi respon-
sis omes obuiarent, & contradicerent. D. Thomas,
In medio. Personam peccantem repræsentant vt
magis eum ad misericordiam commoueant, vt in-
de eum ualeant accusare tanquam legis transgres-
sorem.

Ericus.
Iniqui guber-
natores lætè-
tur in delictis
subditorum.

Hugo.
D. Thom.

5.
August.

Matth. 23.
Psal. 54.

Cyri ll.
Ioan. 7.
Iniqui unum
dicunt in fa-
cie alterum
in tergo.
Alb. Magnus

Cum accu-
sant, excu-
sant.

Arias.
D. Thom.

Et dixerunt ei. Cum ipsi essent iudices, accusa-
toris munus suscipiunt, vt D. Augustin. Epist. 54.
notat; inique cum à culmine sui honoris se demit-
tunt, sine dubio aliis laqueos tendunt. *Magister.*
Blandè alloquantur, vt uerborum lenocinio capi-
ant. Sicut frequenter faciunt. Matth. 22. num. 16.
Mollis sunt sermones eius super oleum, & ipsi sunt
iacula. Psal. 54. num. 22. Præsentem nunc uocant
Magistrum, quem, vt ait D. Cyrillus lib. 5. in
Ioann. cap. 15. *Improbis uocibus populi seductorem*
esse delatant. Ioan. 7. num. 12. & 47. Varium in-
iquorum os unum à facie, alterum à tergo profert
uermum. *Hæc mulier.* Vt ait Albertus Magnus.
A molli nomen habet; cum eam accusare uelint,
præter suam intentionem in ipso nomine excusa-
tionem assignant. *Modò deprehensa est.* Ex Græco
legitur. In ipso facto, seu actu adulterans reperta
est. Vel quia ipsi Scribæ, & Pharisæi hanc in cri-
mine repererunt; & sic legunt Arias, & Euthym.
hanc inuenimus. Vel quia per testes conuicta est;
vel quia à suo marito deprehensa est, qui eam ad
Scribas, & Pharisæos tanquam ad iudices dedu-
xit, vt condemnaretur, qui ex composito eam ad
Christum deferunt. *In adulterio:* vt nulla ratione
negari possit. Notat D. Thomas, quod ex tribus
culpam exaggerant, quæ Christum commouere
poterant à sua mansuetudine. Primò. Ex culpæ
nouitate: unde dicunt: modò; nam quando est
antiqua non tantum mouet, quia fortè præcessit
correctio. Secundò deprehensa, ita ut non possit
se excusare, excusatio enim familiaris mulieribus.
Tertiò ex culpæ grauitate, in adulterio, quod est
execrabile nefas.

QVÆSTIO I.

Quare Scribæ, & Pharisæi ueniunt con-
glomerati cum multa turba mulierem
adducentes, postea uero unus post unum
singillatim discedunt?

CONCVRVNT Scribæ, & Pharisæi
cum multa turba totius ciuitatis, vt est
communis interpretum uox, mulierem
adulteram ad Christum adducentes; at uerò postea
Christi responsione confusi: *Qui sine peccato est*
in illam lapidem mittat: subdit Euangelista, *unus*
post unum exiit. De quo latius inferius suo loco.
Si omnes uenerunt simul colligati, imò & exul-
tantes lætitiæ, vt ait Ericus Abbas datus in expo-
sitione, cur sic singillatim recedant unus post unum?

6.

Homo pronus
ad accusan-
dum, difficilis
ad remitten-
dum.